

**UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOSOFIE**

**Influența filosofiei liberale a lui John Stuart Mill în discursurile
politice ale lui Barack Obama**

-teză de doctorat-

Profesor coordonator:

Prof. univ. dr. Aurel Teodor Codoban

Student doctorand:

Ada-Maria Țîrlea

Cluj-Napoca, 2017

Cuprins

Introducere.....	5
CAPITOLUL I – Filosofia liberalismului	10
1.1 Filosofia politică și știința politică. Delimitări conceptuale.....	10
1.2 Ideologie și doctrină.....	14
1.3 Conceptul de libertate	16
1.4 Liberalismul ca doctrină politică	19
1.5 Filosofia liberală a lui John Stuart Mill	25
1.5.1 Principiile liberale ale lui Mill.....	28
1.5.2 John Stuart Mill – filosof al utilitarismului	31
1.5.3 Limitele și criticile aduse teoriei lui Mill.....	33
1.6 Paradigme și schimbări: de la liberalismul secolului al XIX-lea, la gândirea politică modernă.....	33
CAPITOLUL II. Discursul – formă de reprezentare socială	44
2.1 Operaționalizarea conceptului.....	44
2.2 Elemente constitutive ale discursului	47
2.3 Mari teorii ale discursului: Constructivism și Structuralism	48
2.3.1 Constructivismul	48
2.3.2 Structuralismul.....	49
2.4 Perspective asupra discursului.....	51
2.4.1 Perspectiva comunicațională	51
2.4.2 Perspectiva psihologică.....	52
2.4.3 Perspectiva etno-sociologică	53
2.4.4 Perspectiva filosofică	54
2.4.5 Perspectiva lingvistică	55
2.5 Tipologia discursurilor.....	58
2.6 Discursul politic.....	59
CAPITOLUL III – Analiza discursului politic – o abordare filosofică și socio-comunicațională.....	63

3.1 Școlile de gândire și abordarea analizei discursive	64
3.1.1 Școala franceză: Michel Foucault.....	64
3.1.2 Școala olandeză și engleză – Analiza critică a discursului (CDA) – Teun van Dijk, Ruth Wodak, Norman Fairclough	68
3.2 Hermeneutica – abordarea filosofică a discursurilor. Contribuțiile lui Heidegger și Gadamer	72
3.3 Retorica – ethos, pathos și logos în discurs	76
3.3.1 Retorica lui Aristotel	76
3.3.2 Tipurile de retorică: argumentativă, metafizică, textualistă, poetică.....	78
3.3.3 Perspectiva retorică și discursul: retorica discursului politic, al propagandei și cea demagogică.....	80
3.4 Critica	83
3.5 Pragmatica – știința limbajului.....	84
3.5.1 Perspective asupra semioticii	85
3.5.2 Teoria actelor de vorbire - John Austin.....	87
3.5.3 Studiul influențelor – Paul Grice	89
3.5.4 Teoriile școlii de la Palo Alto	90
3.5.5 Viziuni asupra argumentării	92
CAPITOLUL IV – Barack Obama ca imagine a comunicatorului politic contemporan	94
4.1 Barack Obama – de la activist social la președinte	94
4.2 Influențe ideologice și formare profesională.....	97
4.3 Membru al partidului democrat american și ideologia de partid.....	99
4.4 Campaniile electorale și profesionalizarea discursului politic	101
4.5 Barack Obama și retorica discursivă americană	104
CAPITOLUL V – Analiza discursurilor lui Barack Obama	107
5.1 Metodologia cercetării	107
5.1.1 Epistemologie – subiectivism și constructivism	109
5.1.2 Metodologia – analiza de discurs.....	110
5.1.3 Perspectiva – analiza critică a discursului (CDA).....	110

5.2 Analiza discursurilor lui Barack Obama	112
5.2.1 Discurs prezentat la Convenția Democrată - 2004	112
5.2.2 Discursul victoriei – 2008	121
5.2.3 Discursul inaugural – 2009	131
5.2.4 Discursul victoriei – 2012	140
5.2.5 Discurs inaugural – 2013	151
5.2.6 Discurs de prezentare a proiectului Obamacare	162
5.2.7 Discurs pe subiectul migrației ilegale - 2014	172
5.2.8 Discurs pentru prezentarea acordului nuclear cu Iranul - 2015	187
5.2.9 Discurs prezentat după încheierea acordului nuclear cu Iranul – Ianuarie 2016	198
5.2.10 State of the Union Address – Discursurile despre starea națiunii	206
Discursul despre starea națiunii, 2009.....	207
Discurs despre starea națiunii – 2010.....	217
Discurs despre starea națiunii - 2011	226
Discurs despre starea națiunii – 2012.....	236
Discurs despre starea națiunii – 2013.....	248
Discurs despre starea națiunii – 2014.....	259
Discurs despre starea națiunii – 2015.....	270
Discurs despre starea națiunii - 2016	293
CAPITOLUL VI – Rezultatele cercetării	298
Concluzii și limite ale cercetării.....	309
Bibliografie	312
Lista graficelor.....	331
Lista tabelor.....	331

Rezumat

Cuvinte cheie: liberalism, ideologie, John Stuart Mill, principii liberale, hermeneutică, pragmativism, analiza de discurs, analiza critică a discursului, strategie discursivă, tematici discursive, Barack Obama.

Ideologia liberală se prezintă astăzi ca fiind într-o continuă luptă pentru supraviețuire și readaptare. De altfel, acest fenomen este regăsit în cadrul diverselor ideologii, marcate de tendințe extremiste, așa cum reiese din contextul geopolitic. Fukuyama considera că liberalismul este ultima mare doctrină, dat fiind faptul că nu există nicio contradicție care ar putea amenința doctrina liberală, de altfel, neexistând nicio altă alternativă la liberalism.¹ Această afirmație a stârnit controverse în rândul celor mai mulți cercetători, aceștia susținând faptul că politologul american subestimează capacitățile umane și că există alternative externe pentru liberalism². Perioada aparentă de calm după căderea blocului comunist, este doar o fază, iar istoria va trebui să se reinventeze și să se readapteze la noua ordine socială. Cu toate acestea, afirmațiile lui Fukuyama rămân destul de actuale, întârzierea apariției unei noi mari ideologii confirmând acest lucru. Termenul de liberalism capătă valențe diferite, în funcție de raportul acestuia cu contextul social. Cuvântul *liberalism* apare pentru prima dată la lexicograful Claude Boiste în 1823, asocierea cuvântului reflectându-se în lupta pentru libertate a burgheziei și având o dublă semnificație, atât politică, cât și economică.³ Enciclopedia internațională a științelor sociale din 1968 vede prin liberalism: „*susținerea și promovarea unor serii de metode și tehnici care au ca țel comun dezvoltarea liberă a individului.*”⁴ Enciclopedia Britanică definește liberalismul astfel: „*Liberalismul este crezul, filosofia și mișcarea îndreptată spre libertate, concepută ca metodă politică de guvernare, principii de organizare a societății și mod de viață pentru individualitate și comunitate.*”⁵ Petit Larousse din 1967 vede prin liberalism „*doctrina partizanilor liberei inițiative care se opun socializării și dirijismului, teorie care susține în mod deosebit că statul nu trebuie să intervină în relațiile economice dintre indivizi, clase sau națiuni.*”⁶ Toate aceste definiții subliniază ideea de individualitate, de libertate de alegere a individului și de neimplicare a statului. Acestea sunt principalele concepte de la care a pornit această doctrină, care a devenit una dintre cele mai longevive.

¹ Torbjorn L. Knutsen, *Answered Prayers: Fukuyama, Liberalism and the End-of-History Debate*, Sage

² *Ibidem*

³ Aurel Pițurcă, *Doctrină politică. Liberalism și conservatorism*, Ed. Universitaria, Craiova, 1997, p. 69

⁴ *Idem*, p. 71

⁵ Pițurcă, *op. cit.*, p. 71

⁶ *Ibidem*

John Stuart Mill este cunoscut ca fiind unul dintre cei mai mari teoreticieni ai liberalismului. Unul dintre cei care a pus bazele liberalismului clasic, Mill se afirmă printre gânditorii clasici ai liberalismului, acesta fiind un gânditor revoluționar al vremurilor sale. Închegată în timp, filosofia lui Mill devine una profund liberală. Cartea de căpătâi a lui Mill, punct de pornire și pentru teza de față este „*Despre libertate*”, considerată ca fiind „*o Biblie a liberalismului – nu însă a doctrinei, ci a culturii politice liberale.*”⁷ Preocupările lui nu sunt legate doar de doctrina liberală, în sensul strict al cuvântului. „*La Mill se pot găsi preocupări și pentru distribuirea echitabilă a veniturilor sau pentru rolul comunității în viața socială.*”⁸ Mai mult, în *Despre libertate* Mill sugerează că libertatea presupune o practică pozitivă de a trăi, bazată pe o metodă rațională, care presupune un caracter sincer, claritate, rigurozitate și explicații sincere.⁹ Teoria de la care pornește teza lui Mill subliniază faptul că individul este suveran asupra lui însuși, asupra propriului trup și spirit. Mill este considerat ca fiind: „*ultimul mare liberal clasic și primul mare liberal modern.*”¹⁰ Principiile liberale pe care acesta le vizează pun în circulație principalele viziuni legate de doctrina liberală. Aceste principii liberale au servit drept bază normativă pentru analiza desfășurată în cadrul acestei teze. Principiile liberale milliene sunt: libertatea ca o condiție esențială în ceea ce privește dezvoltarea cunoașterii și a inovației; failibilitatea cunoașterii umane și a adevărilor general acceptate; libertatea de expresie; respingere a „*sacralizării*”¹¹ unor idei, în favoarea libertății de exprimare; acceptarea și propagarea diversității; drepturile femeilor și emanciparea acestora; manifestarea creativității; caracterul energic; libertatea asupra trupului, dar mai mult, asupra spiritului și asupra intelectului.¹²

Criticile aduse acestei teorii nu întârzie să apară, Mill fiind considerat un optimist incurabil. Spre exemplu, Edmund Burke consideră că o intervenție a statului este indispensabilă pentru a asigura buna evoluție individuală, deoarece resursele personale sunt insuficiente pentru a garanta alegerea liberă a unei traiectorii în viață.¹³ Lucrul care atrage cele mai multe critici cu privire la această teorie vine din interiorul teoriei însăși. Mill vede libertatea și constrângerea ca pe un principiu maniheist: libertate=factor benefic și

⁷ John Stuart Mill, *Despre libertate*, Humanitas, București, 2014, p. 7

⁸ *Ibidem*

⁹ John Stuart Mill, *apud* David Russell, *Aesthetic Liberalism: John Stuart Mill as Essayist*, în „Victorian Studies”, Vol. 56, Nr. 1, 2013, p. 17

¹⁰ *Ibidem*

¹¹ *Idem*, p. 15

¹² John Stuart Mill, *Despre libertate*, Humanitas, București, 2014, pp. 7-30

¹³ Mill, *op. cit.*, p. 17

constrângere=factor malefic.¹⁴ Chiar dacă libertatea milliană poate merge până în punctul în care aceasta ar leza pe celălalt, filosoful nu dă nici un reper în legătură cu această limită. În viziunea lui Mill, este important ca oamenii să găsească stimuli mai importanți: naționalismul, simțul datoriei, plăcerea de a face bine¹⁵, aceștia fiind stimuli care asigură mobilizarea socială și în același timp asigurarea libertății de acțiune.

Pe de altă parte, criticii lui Mill susțin faptul că nu rezultă nicăieri că aceste constrângeri sunt total nefavorabile oamenilor. Ei vorbesc despre constrângeri care pot forma caracterul uman, care pot conduce la „îmblânzirea brutei.”¹⁶ Chiar mulți dintre ei consideră acest lucru ca fiind benefic și nu mortifiant. Mai mult, un alt aspect în care teoria lui Mill nu poate fi aplicată cu succes este conflictul și rezolvarea acestuia. Mill consideră libertatea ca fiind ceva necesar dezvoltării și vorbește despre principiul maximei toleranțe, când vine vorba despre soluționarea unor conflicte. Din nou, criticii își pun problema legitimă, până unde poate merge această toleranță? Cine este cel care stabilește această limită? Ei văd totul ca fiind relativ, depinzând din nou de context, persoane, etc.

În ciuda tuturor criticilor aduse, Mill apare ca un vizionar al vremurilor sale, iar teoria înaintată de către acesta se impune ca fiind revoluționară într-o perioadă de sfârșit de secol XIX, început de secol XX.

Pentru a reliefa cât mai bine prezența ideologiei liberale, am ales să supunem analizei discursuri politice actuale. Discursurile au reprezentat dintotdeauna o formă de legitimare în fața unui public. Astfel, discursul se prezintă ca o instanță socială, menită să reprezinte un anumit segment al populației, populație care se identifică cu strategia discursivă. Cu toate acestea, un discurs este compus din mai mult decât din instanțe sociale și comunicaționale. Acesta presupune o orientare către o anumită ideologie, un anumit context, o anumită cultură, etc. Scopul principal al acestei teze este acela de a sublinia complexitatea naturii discursive, încadrând analiza discursivă într-un context interdisciplinar.

Legitimitatea reprezintă, poate, finalitatea cea mai dezirabilă a discursului. Pornind de la această afirmație, analiza empirică a acestei lucrări se bazează pe discursurile politice ale fostului lider de la Casa Albă, Barack Obama. Paradigma de la care am demarat această cercetare are în centrul său viziunea larg acceptată de către societatea actuală, conform căreia, Obama se poziționează ca un promotor al liberalismului ideologic, fapt evidențiat prin prisma

¹⁴ *Idem*, p. 20

¹⁵ Laura Valladão de Mattos, *Continuidade ou ruptura? Uma análise de alguns aspectos da filosofia social de John Stuart Mill, Alfred Marshall e John Maynard Keynes*, în „Revista de Economia Política”, Vol. 35, Nr. 2 (139): 360-383, 2015, p. 363

¹⁶ *Idem*, p. 18

discursurilor sale. Având ca bază de pornire ideologia liberală, acest demers de cercetare încearcă să traseze o viziune clară asupra noțiunii de liberalism, văzut atât dintr-o perspectivă filosofică, cât și dintr-o perspectivă politică.

Ipotezele acestei teze au în centrul lor noțiunea de liberalism, considerată a fi o strategie discursivă a liderului american. Pentru a da o formă concretă acestei cercetări, am utilizat ca metodă de cercetare analiza de conținut, realizând o cercetare longitudinală a discursurilor lui Obama. A fost ales un eșantion convenient, format dintr-un număr de 18 discursuri livrate în perioade cheie ale activității politice ale fostului lider american. Prin intermediul analizei longitudinale, teza de față a dorit să prezinte o evoluție în timp a structurii comunicaționale, dar mai ales a celei ideologice, făcând apel la elemente ce țin de lingvistică, politică, filosofie și comunicare. Teza s-a bazat, la nivel empiric, pe paradigma cunoscută în cadrul analizei discursive sub numele de analiza critică a discursului (CDA). Motivația alegerii acestei paradigme se află la baza interdisciplinarității pe care aceasta o oferă, dar mai mult, pentru că oferă o dublă abordare metodologică și anume, abordarea calitativă, dar și cantitativă. Evident, raporturile dintre acestea sunt disproporționate, perspectiva calitativă ocupând spații mult mai generoase în lucrarea de față. Demersul de cercetare a avut în vedere și o perspectivă macro-lingvistică, iar o perspectivă asupra frecvențelor unor cuvinte cheie din textele discursurilor s-a arătat ca fiind un element important pentru potențiala generalizare a rezultatelor.

Teza este compusă din două părți și anume partea teoretică, cea care înglobează primele patru capitole, respectiv partea empirică, cea care vizează analiza celor 18 discursuri din eșantion, precum și o explicație detaliată a metodologiei de cercetare. Mai mult, tot în această parte a lucrării se regăsesc și rezultatele cercetării. Ultimul capitol trasează concluziile și limitele cercetării.

În primul capitol al lucrării, vom avea în vedere maniera în care filosofia politică tratează aspectele ideologice. Primul capitol descrie succint viziunea milliană asupra libertății, principiile promovate de către acesta, dar și limitele abordării sale. Pe de altă parte, nu excludem nici abordarea utilitaristă pe care Mill o propune. Sfârșitul primului capitol face o trecere în revistă a ideologiei liberale văzută prin prisma mai multor cercetători, dar și felului în care aceasta a evoluat de-a lungul timpului, accentul căzând pe liberalismul american.

Capitolul al doilea abordează viziuni complexe asupra fenomenului discursiv, prezentându-l prin diverse perspective: comunicațională, filosofică, sociologică, lingvistică și

chiar și psihologică. Complexitatea viziunilor pune în evidență faptul că discursul este caracterizat ca fiind un instrument determinat de un ansamblu divers de tendințe.

Capitolul al treilea pornește de la prezentarea diverselor perspective asupra analizei de discurs, așa cum apar ele la diferiți cercetători. În primul rând, se analizează viziunile școlilor de gândire, cele mai importante fiind școala franceză, școala olandeză și engleză. Norman Fairclough și Teun van Dijk sunt cercetătorii care propun ca instrument de cercetare analiza critică a discursului, cunoscută în literatura de specialitate și sub acronimul CDA (critical discourse analysis). Acești cercetători pun în mijlocul analizei fenomenele sociale, ideologice și lingvistice, care contribuie la construcția unui discurs. Completarea absolut necesară în acest caz vine de la o altă exponentă a școlii engleze, și anume Ruth Wodak, care introduce obiectul istoriei ca abordare determinantă în construcția discursivă. Din perspectivă filosofică, capitolul al treilea prezintă perspectiva hermeneutică a lui Gadamer și Heidegger, care prezintă analiza de discurs ca o sumă a experiențelor personale, care au în centrul lor studiul ontologic. Odată fixate aceste repere comunicaționale și filosofice în analiza discursivă, cercetarea va avea în vedere și abordarea lingvistică a fenomenului. Astfel, capitolul al treilea prezintă o viziune complexă asupra fenomenului retoricii, așa cum este concepută de către Aristotel, până la retoricile speciale, care prezintă discursul ca pe un instrument de seducție a publicurilor. Tot din perspectivă lingvistică, analiza de discurs încorporează și pragmatica, limbajul fiind perceput și el ca un fenomen sociologic, puternic dependent de context. Caracteristicile pragmaticii sunt prezentate prin intermediul semioticii, a teoriei actelor de vorbire, a studiului influențelor, a axiomelor școlii de la Palo Alto și al argumentării. Pentru a prezenta o imagine completă asupra analizei discursive, abordăm în cadrul acestui capitol și critica din perspectiva kantiană, ca fenomen interpretativ.

Capitolul al patrulea prezintă o introspecție în viața și viziunea politică a președintelui american, Barack Obama. Capitolul al cincilea prezintă gradual pașii metodologici ai acestei cercetări. Paradigma analizei critice a discursului pune sub lupă aspecte ca analiza ideologică, comunicațională, religioasă, lingvistică, etc. Acestea sunt principalele aspecte tratate în analiză, la care se mai adaugă și o analiză a frecvențelor. Scopul acestei analize a fost acela de a determina principalele trend-uri comunicaționale, principalele strategii ideologice, dar și alte aspecte lingvistice care pot să contribuie la persuasiunea prin intermediul instanțelor discursive. Capitolul continuă prin a prezenta cercetarea propriu-zisă, încorporând analiza celor 18 discursuri din eșantion, fiecare având în componență o analiză tematică, ideologică, lingvistică și religioasă. În fine, ultimul capitol al cercetării prezintă rezultatele cercetării, iar

în partea de concluzii întâlnim și limitele acesteia, precum și cercetările viitoare care pot avea lucrarea de față ca punct de plecare.

Rezultatele cercetării arată o tipologie clasică a discursurilor liderului american, fapt pentru care unii cercetători au denumit acest fenomen „*discurs obamit*”. Barack Obama reușește să imprime un stil discursiv, care se încearcă a fi replicat chiar și în alte contexte politice. Concluziile cercetării subliniază faptul că strategia discursivă este construită progresiv. Acesta construiește pornind de la tema economiei, din care derivă tema investițiilor, urmată de infrastructură, educație, sănătate, noile tehnologii și alte teme de actualitate, printre care cele mai frecvente sunt schimbările climatice, resursele regenerabile și sursele curate de energie. Astfel, temele derivă una din cealaltă, discursul urmând o construcție logică și păstrând forma aceasta în mare parte a discursurilor obamite, cu mici modificări. Valoarea acestor teme este amplificată prin subteme conexe, pe care președintele are grijă să nu le omită. La nivel de strategie discursivă discursurile liderului american încep cu invocarea trecutului, construiesc apoi pe baza temelor amintite mai sus și încheie cu încurajarea cetățenilor către speranță, către un viitor mai bun. Un rezultat evident al acestei analize este faptul că discursurile analizate au în mod clar scopul de a persuadea, ele fiind discursuri motivaționale, bazate pe argumente clare și având o încărcătură informațională bine structurată. Astfel, discursurile sunt structurate ca texte argumentative, care au menirea de a încuraja publicului spre acțiune, de a direcționa către viitor, de a crea un caracter energic și motivant.

Pe parcursul analizei de discurs am observat modificări care au intervenit în strategia discursivă. Așa cum arată și rezultatele, strategia este una clasică și consecventă, care încorporează o varietate de teme și construcții. Pe de altă parte, se constată anumite modificări pe parcursul anilor, notabile fiind cele la nivel tematic. Temele clasice își păstrează importanța: economia, educația, sănătatea. Radicalizarea discursurilor obamite este un fapt foarte des vehiculat, fapt care este, de altfel, adevărat. Analiza realizată în cadrul acestei cercetări confirmă acest lucru, președintele prezentând o viziune moderată asupra unor probleme în primii ani ai mandatului, acestea devenind mai dure pe parcursul anilor. Radicalizarea este evidentă prin utilizarea unui limbaj mai agresiv, dar mai precis, în teme ce țin de: *război, terorism, aspecte bipartizane*.

Rezultatele acestei cercetări relevă o construcție discursivă constantă, atât la nivel tematic, ideologic, cât și lingvistic. De altfel, rezultatele scot în evidență faptul că Barack Obama folosește un adevărat tipar în construcția discursivă, iar textele acestuia devin repetitive. Barack Obama se impune ca un actor politic liberal, având viziuni moderate asupra

aspectelor ideologice pe care le promovează. Mai mult, el se prezintă ca un bun diplomat și un foarte bun orator, fapt care trezește interesul mai multor cercetători.

Bibliografie:

1. Adam, J. M., Bonhomme, M., (2005), *Argumentarea publicitară. Retorica elogiului și a persuasiunii*, Institutul European, Iași.
2. Agar, J., (2015), *Hegel's Political Theology: True Infinity, Dialectical Panentheism and Social Criticism*, Sage Publications, Philosophy and Social Criticism, Vol. 41(10) 1093–1111, London.
3. Antiseri, D., (2010), *Principii liberale*, Antet, Prahova.
4. Aslanidis, P., (2016), *Is Populism an Ideology? Refutation and a New Perspective*, Political Studies, Vol. 64(1S) 88–104, Sage Publications, Yale University.
5. Atwater, D. F. (2007), *Senator Barack Obama: The Rethoric of Hope and the American Dream*, (121-129), Journal of Black Studies, Vol. 38, No. 2, Sage Publications.
6. Atwater, D. F., (2007), *Senator Barack Obama: The Rhetoric of Hope and the American Dream*, (121-129), Journal of Black Studies, Vol. 38, No. 2, Sage Publications, London.
7. Baciuc, C., (2005), *Immanuel Kant. Critica rațiunii pure*, Ed. Cartea de buzunar, București.
8. Balaban, D., (2009), *Comunicare mediatică*, Tritonic, București.
9. Barbaros, C., (2014), *Comunicarea politică. Construirea spectacolului politic, a opiniei publice și a agendei publice*, Adenium, Iași.
10. Barber, J. D., (1997), *The Presidential Character. Predicting Performance in the White House*, Englewood Cliffs: Prentice Hall.
11. Barthes, R., (2006), *An Introduction to the Structural Analysis of Narrative*, New Literary History, Vol. 6, Nr.2, On Narrative and Narratives: 237-272.
12. Baudrillard, J., (2008), *Simulacre și simulare*, Idea Design&Print, Cluj-Napoca.
13. Bălan, N. A., (2005), *Discursul politic românesc*, Ed. Universitaria, Craiova.
14. Berlin, I., (1996), *Patru eseuri despre libertate*, Humanitas, București.
15. Betea, L., (2004/2005), „Comunicare și discurs în <<limba de lemn a regimului communist>>”, în *Argumentum, Caietele Seminarului de Logică Discursivă*, Teoria Argumentării și Retorică, nr. 3, 36-67.
16. Bhutto, B., (2009) trad. Petru Iamandi, *Reconcilierea. Islamul, democrația și occidentul*, Rao International Publishing Company.

17. Bitzer, L. F., (1968) *The Rhetorical Situation*, From Philosophy and Rethoric, vol. 1: 1-14;
18. Blomaert, J., Bulcaen, C., (2000), *Critical Discourse Analysis*, Anthropol, vol. 29: 447-466.
19. Bobbio, N., (2007), *Liberalism și democrație*, Nemira, București.
20. Bourdieu, P., trad. Ghiu, B., (2012), *Limba și putere simbolică*, Art, București.
21. Boys, J. D., (2014), *Exploiting Inherited Wars of Choice: Obama's Use of Nixonian Method to Secure the Presidency*, Sage Publications, American Political Research, 42 (5) 815-840, London.
22. Burke, K., (1969), *A Rhetoric of Motives*, University of California Press, Los Angeles.
23. Camic, P. M., Rhodes J. E., Yardley, L. (eds), (2003), *Qualitative research in psychology: Expanding perspectives in methodology and design*, pp. 73-94, Washington: American Psychological Association.
24. Capone, A., (2006), *On Grice's Circle (a Theory-Internal Problem in Linguistic Theories of the Gricean Type)*, Journal of Pragmatics, 38: 645-669, San Francisco.
25. Chambers, S., (2009), *Rhetoric and the Public Sphere. Has Deliberative Democracy Abandoned Mass Democracy?*, Sage Publications, Political Theory, Vol. 37, Nr. 3: 323-350, London.
26. Chelcea, S., (2003), *Metodologia elaborării unei lucrări științifice*, Comunicare. Ro, București.
27. Chiciudean, I., David, G., (2011), *Managementul comunicării în situații de criză*, București.
28. Chomsky, N., (2002), *Syntactic structures*, Mouton de Gruyter, Berlin.
29. Cmeciu, C. M., (2010), *Semiotici textuale*, Institutul European, Iași.
30. Codoban, A., (2001), *Semn și interpretare. O introducere postmodernă în semiologie și hermeneutică*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca.
31. Codoban, A., (2011), *Imperiul comunicării. Corp, imagine și relaționare*, Ideea Design&Print, Cluj-Napoca.
32. Colas, D., (2010), *Dicționar de gândire politică*, Univers enciclopedic gold, București.
33. Coman, C., (2009), *Comunicarea de criză. Tehnici și strategii*, Polirom, Iași.
34. Coyle, J., (2008), *Why Political Leaders' Speech Matter*, Toronto: Toronto Star, Toronto.

35. Craig Hayden, *Beyond the "Obama Effect": Refining the Instruments of Engagement Through U.S. Public Diplomacy*, Sage Publications, American Behavioral Scientist, 55 (6) 784-802, London, 2011, p. 787
36. Crotty, M., (2004), *The Foundation of Social Research. Meaning and Perspective in the Research Process*, Sage Publications, London.
37. Cucuruzan, R. E., (2009), *Migrația și mobilitatea forței de muncă din România în contextul integrării europene*, Ed. Fundației pentru Studii Europene, Cluj- Napoca.
38. Danciu, I. (trad.), (2008), *Președintele Obama: calea către Casa Albă*, Ed. Ignatius, București: Puzzle Works Publishing.
39. de Fatima Oliveira, M., (2013), "Multicultural Environments and Their Challenges to Crisis Communication", *Journal of Business Communication*.
40. de Vreese, C. H., (2006), *Ten Observations about the Past, Present and Future of Political Communication*, Amsterdam University Press, Amsterdam.
41. Deely, J., trad. Mariana Neț, (1997), *Bazele semioticii*, Ed. All, București.
42. Deforest Molina, A., Spicer, M. W., (2004), *Aristotelian Rethoric, Pluralism and Public Administration*, Sage Publications, Administration&Society, vol. 36 nr. 3: 282-305 London.
43. Dinu, M., (2007), *Comunicarea. Repere fundamentale*, Orizonturi, București.
44. Dryzek, J. S., (2010), *Rhetoric in Democracy: A Systemic Apperiation*, Sage Publications, Political Theory, 38(3) 319 –339, London.
45. Eco, U., (2003), *O teorie a semioticii*, Ed. Meridiane, București.
46. Eco, U., (2006), *Cum se face o teză de licență. Discipline umaniste*, Polirom, Iași.
47. Elder-Vass, D., (2012), *Toward a Realist Social Constructionism*, Sociologia, Problemas e Practicas, vol. 70: 9-24.
48. Ene, G., (2000), *Filosofia politică a lui John Stuart Mill*, Polirom, Iași.
49. Erickson, K. V., (2000), *Presidential Rhetoric's Visual Turn: Performance Fragment and the Politics of Illusionism*, Routledge, Communication Monographs, 67(2), 138-157.
50. Fadyl, J. K., et. al., (2012), *Interrogating Discourse: The Application of Foucault's Methodological Discussion to Specific Inquiry*, Sage Publications, Health: 17(5) 478 – 494, London.
51. Fairclough, N., (2003), *Analysing Discourse*, Routledge, New York.
52. Farndon, J. (2008), *India: Ascensiunea unei noi superputeri mondiale*, Bucharest, Litera

53. Filimon A. F., (2011), *Analiza textului de tip argumentativ*, Ed. Balneară, București.
54. Fiorin, J. L., (2014), "Argumentação e discurso", în *Rev. Estud. Discurso*, vol.9, nr.1, São Paulo.
55. Fiske, J., (2003), *Introducere în științe comunicării*, Polirom, Iași.
56. Friedman, M., (2009), *Simulacrobama: The Mediated Election of 2008*, *Journal of American Studies* 43.2: 341-356.
57. Galbin, A., (2014), *An introduction to social constructionism*, *Social Research Reports*, vol. 26: 82-92.
58. Garrity, Z., (2010), *Discourse Analysis, Foucault and Social Work Research. Identifying Some Methodological Complexities*, Sage Publications, *Journal of Social Work* , 10(2): 193–210, London.
59. George, R. P., (2015), *John Stuart Mill and John Henry Newman on Liberty and Conscience*, în "The Saint Anselm Journal 10.2", Princeton University.
60. Gorun, A., (2002), *Libertatea – concept și realitate. Liberalismul actual. Liberalismul românesc (vol. II)*, Cluj-Napoca.
61. Goudenhooff, G., (2014), *Legitimitatea. Ritualuri ale legalității și autoritate discursivă*, Adenium, Iași.
62. Gray, J., (1998), *Liberalismul*, Ed. DU Style, București.
63. Gray, J., (2002), *Cele două fețe ale liberalismului*, Polirom, Iași, 2002.
64. Grice, P., (2004), "Logic and Conversation", *Syntax and Semantics 3: Speech Arts*, Cole et al.: 41-58, London.
65. Gronbeck, B. E., (2004), "Rhetoric and Politics", în *Handbook of Political Communication Research*, Ed. Lawrence Erlbaum, New Jersey;
66. Habermas, J., (1985), *The Philosophical Discourse of Modernity. Twelve Lectures*, Polity Press, Cambridge.
67. Habermas, J., Rawls, J., (2012), *Despre liberalismul politic*, Tact, Cluj-Napoca.
68. Hansson, S. O., (2015), *Mill's Circles of Liberty*, în "Social Theory and Practice", Vol. 41, Nr. 4: 734-749.
69. Harrell Jr, W. J., (2009), *The Reality of American Life Has Strayed from Its Myths: Barack Obama's Audacity of Hope and the Discourse of the American Reclamation Jeremiad*, Sage Publications, *Journal of Black Studies* 41: 164 – 183, London.
70. Harris, Z. S., (2013), *Discourse Analysis*, Linguistic Society of America, Language, vol. 28, nr. 1: 1-30.

71. Hayden, C., (2011), *Beyond the "Obama Effect": Refining the Instruments of Engagement Through U.S. Public Diplomacy*, Sage Publications, American Behavioral Scientist, 55 (6) 784-802, London
72. Herzog, B., (2016), *Discourse Analysis as Immanent Critique: Possibilities and Limits of Normative Critique in Empirical Discourse Studies*, Sage Publications, Discourse&Society, London.
73. Iliescu, A. P., (1998), *Liberalismul. Între succese și iluzii*, All, București.
74. Johnson, A. G., (2000), *Dicționarul Blackwell de Sociologie*, Humanitas, București.
75. Jorgensen, M., Phillips, L., (2002), *Discourse Analysis as Theory and Method*, Sage Publications, London.
76. Kant, I., (1995), *Critica facultății de judecare*, Ed. Trei, București.
77. Kant, I., (2003), *Critica rațiunii practice*, Paideia, București.
78. Kasper, G., Schmidt, R., (1996), "Developmental Issues in Interlanguage Pragmatics", în *Studies in Second Language Acquisition*, Vol. 18, Nr. 02.
79. Kelly, P. (ed.), (2013), *The Politics Book*, DK, London.
80. Knutsen, T. L., (1991), *Answered Prayers: Fukuyama, Liberalism and the End-of-History Debate*, Sage Publications, Bulletin of Peace Proposals, Vol. 22 (1): 77-85.
81. Krzyzanowski, M., Forchtner, B., (2016), *Theories and Concepts in Critical Discourse Studies: Facing Challenges, Moving Beyond Foundations*, Sage Publications, Discourse&Society: 1-9, London.
82. Kurer, O., (1999), *John Stuart Mill: liberal or utilitarian?*, în "The European Journal of the History of Economic Thought", 6:2, 200-215.
83. Langshaw Austin, J., (1975), *How to Do Things with Words?*, Harvard University Press.
84. Leanne, S., (2009), *Say it Like Obama. The Power of Speaking with Purpose and Vision*, New-York: McGraw Hill.
85. Letwich, A. (ed.), traducere de Gherghina, S., Jiglău, G., (2010), *Ce este politica?*, CA Publishing, Cluj-Napoca.
86. Lilleker, D., (2006), *Key Concepts in Political Communication*, Sage Publications, London.
87. Lins Hamlin, C., (2001), *An Exchange between Gadamer and Glenn Gould on Hermeneutics and Music*, Sage Publications, Theory, Culture&Society, 0(0) 1–20, London.

88. Lyons, D., (2003), *Review of Rosen's Classical Utilitarianism from Hume to Mill*, Routledge, London and New York.
89. Lyons, D., (2003), *Review of Rosen's Classical Utilitarianism from Hume to Mill*, Routledge, London and New York.
90. Macleod, C., (2002), *Deconstructive Discourse Analysis: Extending the Methodological Conversation*, Sage Publications, London.
91. MacRoy-Higgins, M., Kliment, S., (2016), *Pragmatic Functions in Late Talkers: A 1-Year Follow-Up Study*, Sage Publications, Communication Disorders Quarterly 1–5, London.
92. Maingueneau, D., (2007), *Analiza textelor de comunicare*, Institutul European, Iași
93. Matheson, C., (2015), *Procedural Rhetoric Beyond Persuasion: First Strike and the Compulsion to Repeat*, Sage Publications, Games and Culture, Vol. 10(5) 463-480, London.
94. McCombs, M., (2004), *Setting the Agenda. The Mass-Media and Public Opinion*, Polity Press, Cambridge.
95. Mckinnell, I., (2015), *A medicine for my state of mind. The role of wordsworth in John Stuart Mill's moral and psychological development*, în "Utilitas", Vol. 27. Nr. 1, Cambridge University Press.
96. Medhurst, M. J., Ritter, K., (2004), *Presidential Speechwriting: from New Deal to the Reagan Revolution*, Texas A&M University Press, 2004;
97. Mill, J. S., (1999), *The Subjection of Women*, Pennsylvania State University.
98. Mill, J. S., (2014), *Despre libertate*, Humanitas, București.
99. Mill, J. S., (2014), *Utilitarismul*, All, București.
100. Miller, D. (coord.), (2006), *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice*, Humanitas, București.
101. Miller, D. E., (2015), *The Place of Plural Voting in Mill's Conception of Representative Government*, în "The Review of Politics" 77:399-423.
102. Miroiu, A., (2009) *Introducere în filosofia politică*, Polirom, Iași.
103. Nelson, J. S., Megill, A., McCloskey, D., (1988), *The Rhetoric of the Human Science: Language and Argument in Scholarship and Public Affairs*, London: University of Wisconsin Press.
104. O'Sullivan, T., Hartley, J., et. al., (2001), *Concepte fundamentale din științele comunicării și studiile culturale*, Polirom, Iași.
105. Obama, B., (2008), *Îndrăzneala de a spera*, Rao, București.

106. Olive, D. (2008), *An American Story. The Speeches of Barack Obama*, Toronto: ECW Press
107. Ordeix, E., Ginesta, X., (2011), *Beyond the Votes: A European Perspective on the Use of Public Relations to Legitimize Authority in Obama's Campaign*, Sage Publications, *American Behavioral Scientist*: 55 (6) 683-695, London.
108. Petreu, M., (2011), *De la Junimea la Noica. Studii de cultură românească*, Polirom, Iași.
109. Pițurcă, A., (1997), *Doctrină politică. Liberalism și conservatorism*”, Ed. Universitaria, Craiova.
110. Pop, I., (2008), *Fenomenul migrației în România, Migrația cercetătorilor români*, București.
111. Popa, D., (2005), *Comunicare și Publicitate*, Tritonic, București.
112. Powell, J., (2012), *Noul Machiavelli. Cum se gestionează puterea în lumea modernă*, Cartier, Chișinău.
113. Radhakrishna, R., (2009), *Recognizing Obama: Image and Beyond*, Sage Publications, *Journal of Visual Culture*, 8: 150 – 154, London.
114. Raghuramaraju, A., (2009), *Internal Criticism in the Democracies Outside the West*, *Alternatives* 34 (2009), 339–358, Sage Publications, London.
115. Reyes, A., (2011), *Strategies of legitimization in political discourse: From words to actions*, Sage Publication.
116. Rhodes, J. H., Albert, Z., (2015), *The Transformation of Partisan Rhetoric in American Presidential Campaigns, 1952-2012*, Sage Publications, *Party Politics*, 1–12, London.
117. Richardson, J. T. E. (ed.), (1996), *Handbook of qualitative research methods for psychology and the social sciences*. Leicester; BPS Books.
118. Richmond, S. K., (2013), *Analysis Look at Hip Hop's Social, Cultural and Political Influence on the Presidency of Barack Obama*, *The Western Journal of Black Studies*, 37/4: 249-257, Washington.
119. Riley, J., (2008), *Millian Qualitative Superiorities and Utilitarianism*, Part I, Cambridge University Press, United Kingdom.
120. Riley, J., (2008), *Millian Qualitative Superiorities and Utilitarianism*, Part II, Cambridge University Press, United Kingdom.
121. Roskin, M. G., et. al, (2011), *Știința politică. O introducere*, Polirom, Iași.

122. Rovența – Frumușani, D., (2005), *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, Tritonic, București.
123. Russell, D., (2013), *Aesthetic Liberalism: John Stuart Mill as Essayist*, în "Victorian Studies", Vol. 56, Nr. 1.
124. Sălăvăstru, C., (2009), *Discursul puterii*, Tritonic, București.
125. Schauer, G. A., (2009), *Interlanguage Pragmatic Development. The study Abroad Context*, Continuum International Publishing Group, New York.
126. Schrifflin, D., Tannen, D., Hamilton, H. E., (ed.), (2001), *The Handbook of Discourse Analysis*, Balckwell Publishers, 18: 354.
127. Selby, J., (2007), *Engaging Foucault: Discourse, Liberal Governance and the Limits of Foucauldian IR*, Sage Publications, Vol 21(3): 324–345, London.
128. Semiu, B., (2013), *The Dynamics of Interpersonal Communication System in Political Campaign and Election Process*, Department of Mass Communication, Crescent University, Abeokuta, Nigeria, Vol. 10.
129. Sen, A., (2010), *India. Scrieri despre cultura, istoria și identitatea indiană*, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca.
130. Sheckels, T. F., (2013), *The Polyphonic Orchestration of Barack Obama, 2004 to 2012: The Evolving Strategic Campaign Message*, Sage Publications, American Behavioral Scientist, 57 (12) 1716-1730, London.
131. Signer, M., (2009), *The Fight to Save Democracy from its Worst Enemies. Demagogue*, Palgrave, Macmillan, New York.
132. Signorello, R., et. al., (2013), *Charisma Perception in Political Speech: a Case Study* (343-348), Firenze: University Press.
133. Sotiropoulos, D., (2009), *Why John Stuart Mill should not be enlisted among neoclassical economists?*, Routledge, în "Euro. J. of Economic Thought", 16:3, 455-473.
134. Starks, H., Brown Trinidad, S., (2007), *Theory Choose Your Method: A Comparison of Phenomenology, Discourse Analysis, and Grounded Theory*, Sage Publications, London, Vol. 17/10:1372-1380.
135. Taylor, Q., (2016), *John Stuart Mill, Political Economist. A reassessment*, în "The Independent Review", vol. 21, Nr. 1: 73-94.
136. Thomas, E., (2009), *Barack Obama. O alegere istorică*, Litera International, București.

137. To, S. M., (2006), *Using Foucault's Concept of Power to Analyze School Discipline and Draw Implications for School Social Work Service in Hong Kong*, Sage Publications, *International Social Work* 49(6): 779–790, London.
138. Turner, B. P., (2010), *John Stuart Mill and the Antagonistic Foundation of Liberal Politics*, în "The Review of Politics", 72: 25-53.
139. Țirlea, A. M., (2015), "The Political Speech – A Binding Agent Between Countries", în *Discourse as a Form of Multiculturalism in Literature and Communication*, Iulian Boldea (coord.), Târgu-Mureș, 3/226-237.
140. Țirlea, A. M., (2015), „Barack Obama – imaginea comunicatorului politic modern”, în volumul *Consemnări despre trecut. Societate și imagine de-a lungul timpului*, 437-447.
141. Țirlea, A. M., (2015), „Comunicarea de criză”, în *Provocări și răspunsuri*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 188-196.
142. Țirlea, A. M., (2016), "Obamacare – A Trademark of the President. A Speech Analysis", în *Globalization and National Identity. Studies on the Strategy of Intercultural Dialogue*, Iulian Boldea (coord.) Târgu-Mureș, III/314:325.
143. Țirlea, A. M., (2016), "Barack Obama – The new charismatic political actor. A discourse analysis" - în *Journal of Education, Culture and Society*, Vol. 6, Nr. 2, 247-261.
144. Ulmer, R. R., (2012), *Increasing the impact of thought leadership in crisis communication*, *Management Communication Quarterly*, 26: 523
145. Valladão de Mattos, L., (2015), *Continuidade ou ruptura? Uma análise de alguns aspectos da filosofia social de John Stuart Mill, Alfred Marshall e John Maynard Keynes*, în „Revista de Economia Política”, Vol. 35, Nr. 2 (139): 360-383.
146. van Dijk, T. A., (1985), "The Role of Discourse Analysis in Society", în van Dijk, (Ed.) *Handbook of Discourse Analysis* (C3), (C.5.), Vol. 4., pp. 1-8.
147. van Dijk, T. A., (1993), *Principles of Critical Discourse Analysis*, Sage Publications, Discourse&Society, London.
148. van Dijk, T. A., (2000), *Political Discourse and Ideology*, (16-34), Amsterdam: University of Amsterdam.
149. Veil, S., Husted, R. H., (2012), *Best practices as an assessment for crisis communication*, *Journal of Communication Management*, 16.2:131-145

150. Vighi, F., Feldner, H., (2007), *Ideology Critique or Discourse Analysis. Zizek against Foucault*, Sage Publications, *European Journal of Political Theory*, 6(2) 141–15, London.
151. Whitham, W. (2014) *A Reconsideration of John Stuart Mill's Account of Political Violence*, în "Utilitas", Vol. 26, Nr. 4, Cambridge University Press.
152. Williams, J. E., (2011), *Change You Can Believe In, You Better Not Believe It*, Sage Publications, *Critical Sociology*, 38: 747 – 768, London.
153. Wilson, W. J., (2011), *The Importance of Performance in Obama's Victory*, Sage Publications, *Contemporary Sociology: A Journal of Reviews*, 40: 668 – 680, London/
154. Wodak, R., Meyer, M., (2008), *Critical Discourse Analysis: History, Agenda, Theory, and Methodology*, Sage Publications, London.
155. Yates, S., Hiles, D., (2010), *Towards a "Critical Ontology of Overselves"?. Foucault, Subjectivity and Discourse Analysis*, *THEORY & PSYCHOLOGY VOL. 20 (1): 52–75*, London.
156. Yenor, S. (2015), *Resisting the seduction of John Stuart Mill*, *Modern Age*, Vol. 57, Nr. 2: 28-35.
157. Zakaras, a., (2013), *A Liberal Pluralism: Isaiah Berlin and John Stuart Mill*, în "The Review of Politics 75: 69-96.

Surse electronice:

1. Articol despre criza migrației ilegale din 2014, disponibil la <http://www.wfaa.com/story/news/local/border-crisis/2014/08/21/14237052/>, accesat la data de 18.11.2014
2. Articol despre încercarea de demitere a președintelui Barack Obama, în 2014, disponibil la <http://www.cbsnews.com/news/white-house-dont-discount-gop-calls-to-impeach-obama/>, accesat la data de 17.11.2014
3. Articol despre vizita președintelui Barack Obama în India, 2015, disponibil la <http://search.proquest.com/docview/1645727136/fulltextPDF/F16B14E3DBD74C24PQ/5?accountid=8013>, accesat la data de 26.11.2015
4. Articol despre vizita președintelui Barack Obama în India, 2015, disponibil la <http://indiatoday.intoday.in/story/barack-obama-modi-visit-india-america-relationship/1/414797.html>, accesat la data de 26.11.2015

5. Articol legat de cele mai mari dezamăgiri ale lui Barack Obama în cele două mandate prezidențiale, disponibil la <https://www.theguardian.com/us-news/2016/apr/12/barack-obama-says-libya-was-worst-mistake-of-his-presidency>, accesat la data de 06.09.2016
6. Articol legat de cele mai mari reușite ale lui Barack Obama, în cele două mandate prezidențiale, disponibil la <http://www.politico.com/magazine/story/2016/01/obama-biggest-achievements-213487>, accesat la data de 06.09.2016
7. Articol legat de cele mai mari reușite ale lui Barack Obama, în cele două mandate prezidențiale, disponibil la <http://www.cbsnews.com/news/obamas-top-10-accomplishments-according-to-obama/>, accesat la data de 06.09.2016
8. Articol legat de reușitele președintelui Barack Obama, în cele două mandate prezidențiale, disponibil la http://www.huffingtonpost.com/mark-morford/obama-and-the-harsh-realities_b_4422871.html, accesat la data de 06.09.2016
9. Biografia senatorului Ted Kennedy, disponibilă la <http://www.biography.com/people/ted-kennedy-9362890>, accesat la data de 15.09.2016
10. Campania 2012 a lui Barack Obama, disponibil la http://www.slate.com/articles/news_and_politics/victory_lab/2012/02/project_narwhal_how_a_top_secret_obama_campaign_program_could_change_the_2012_race.html, accesat la data de 20.04.2016
11. Citate din Biblie, disponibile la <http://ab.nazareth.ro/la-opaitul-noii-legi-cuvintele-bibliei-pe-intelesul-nostru/>, accesat în data de 24.01.2013
12. Constituția SUA, disponibilă la <http://constitutionus.com/>, accesat la data de 26.08.2016
13. Date despre partidul democrat din SUA, disponibil la <http://www.britannica.com/topic/Democratic-Party>, accesat la data de 20.04.2016
14. Declarația de independență a SUA, disponibilă la http://www.archives.gov/exhibits/charters/declaration_transcript.html, accesat la data de 25.08.2016
15. Detalii asupra acordului nuclear cu Iranul, disponibil la <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-33521655>, accesat la data de 15.09.2016

16. Dictionar online, disponibil la <http://dexonline.ro/definitie/democra%C8%9Bie>, accesat în data de 24.01.2013
17. Egalitarismul, disponibil la <http://plato.stanford.edu/entries/egalitarianism/>, accesat în data de 08.06.2015
18. Informații despre latinescul „E pluribus unum”, disponibil la <http://www.dictionary.com/browse/e-pluribus-unum>, accesat la data de 29.08.2016
19. Informații despre melodia ”*God bless America*”, disponibile la <http://performingsongwriter.com/god-bless-america/>, accesat la data de 24.01.2013
20. Informații despre proiectul Obamacare, disponibile la <http://obamacarefacts.com/whatis-obamacare/>, accesat la data de 30.08.2016
21. Informații despre Uniunea Europeană, disponibile la http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/motto/index_en.htm, accesat la data de 28.07.2015
22. Informații legate de discursurile despre starea națiunii, disponibile la <http://history.house.gov/Institution/SOTU/State-of-the-Union/>, accesat la data de 26.05.2016
23. Informații legate de discursurile președinților americani, disponibile la <http://www.ushistory.org/documents/ask-not.htm>, accesat în data de 11.08.2016
24. Inițiativă demarată de către Barack Obama, pentru sprijinirea tinerilor de culoare, disponibilă la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/02/27/remarks-president-my-brothers-keeper-initiative>, accesat la data de 28 iulie, 2015
25. Înregistrarea video a discursului pe tema migrației ilegale, 2014, disponibil la <http://www.youtube.com/watch?v=rsckOS1f-Uw>, accesat la data de 18.11.2014
26. Jean Baudrillard, *Simulacra and Simulation*, disponibil la <http://www.bconradwilliams.com/files/7313/9690/1991/Baudrillard-Jean-Simulacra-And-Simulation2.pdf>, accesat în data de 17.03.2016
27. Jonathan Bennett, *Utilitarianism. John Stuart Mill*, disponibil la <http://www.earlymoderntexts.com/assets/pdfs/mill1863.pdf>, accesat în 15.03.2016
28. Juraj Horvath, *Critical Discourse Analysis of Obama's Political Discourse*, disponibil la http://www.pulib.sk/elpub2/FF/Ferencik2/pdf_doc/6.pdf, accesat în data de 29.01.2013

29. Legea Buffet, disponibilă la https://www.whitehouse.gov/sites/default/files/Buffett_Rule_Report_Final.pdf, accesat la data de 11.08.2016
30. Metafizica, disponibil la <http://plato.stanford.edu/entries/metaphysics/>, accesat la data de 07.04.2016
31. Pasaje din Biblie, disponibil la <http://www.bibliaortodoxa.ro/carte.php?cap=13&id=12>, accesat la data de 22.08.2016
32. Pasaje din Bilie, disponibile la <http://www.bibliaortodoxa.ro/carte.php?id=25&cap=4>, accesat în data de 18.08.2016
33. Pasaje din Geneză, disponibiliă la <http://biblehub.com/commentaries/hastings/genesis/4-9.htm>, accesat la data de 28 iulie, 2015
34. Programul electoral al lui Donald Trump, disponibil la <https://www.donaldjtrump.com/positions/immigration-reform>, accesat la data de 22.08.2016
35. Programul electoral al lui Hillary Clinton, disponibil la <https://www.hillaryclinton.com/issues/alzheimers-disease/>, accesat la data 12.08.2016
36. Reacții media la discursul inaugural al lui Barack Obama din 2009
<http://www.tjwalker.com/2009/01/21/analysis-of-barack-obama-inaugural-address/>, accesat la data de 25.11.2016
37. Reacții media la discursul inaugural al lui Barack Obama din 2009
http://www.huffingtonpost.com/aaron-zelinsky/what-we-will-remember-of_b_159452.html, accesat la data de 25.11.2016
38. Reacții media la discursul lui Barack Obama - *Obamacare*
<http://edition.cnn.com/2009/POLITICS/02/24/obama.health.care/>, accesat la data de 25.11.2016
39. Reacții media la discursul lui Barack Obama – *Obamacare*
<http://www.washingtonexaminer.com/obama-plans-major-obamacare-speech/article/2565850>, accesat la data de 25.11.2016

40. Reacții media la discursul lui Barack Obama din 2004
http://edition.cnn.com/2008/POLITICS/11/05/obama.meeting/index.html?_s=PM:POLITICS, accesat la data de 25.11.2016
41. Reacții media la discursul lui Barack Obama din 2004
<http://www.chicagomag.com/Chicago-Magazine/June-2007/The-Speech/>, accesat la data de 25.11.2016
42. Reacții media la discursul lui Barack Obama din 2012
http://www.huffingtonpost.com/2012/11/07/barack-obama-victory_n_2086420.html, accesat la data de 25.11.2016
43. Reacții media la discursul lui Barack Obama din 2012
<http://www.nytimes.com/interactive/2012/11/06/us/politics/06-obama-election-night-speech.html>, accesat la data de 25.11.2016
44. Reacții media la discursul lui Barack Obama din 2012
<http://www.nydailynews.com/news/politics/president-obama-victory-speech-hopeful-america-article-1.1197895>, accesat la data de 25.11.2016
45. Reacții media la discursul lui Barack Obama din 2013
<http://www.huffingtonpost.com/news/obama-inaugural-speech-2013/>, accesat la data de 25.11.2016
46. Reacții media la discursul lui Barack Obama din 2013
<https://www.theguardian.com/world/2013/jan/21/obama-sets-goals-unite-inauguration-speech>, accesat la data de 25.11.2016
47. Reacții media la discursul lui Barack Obama din India
<http://www.huffingtonpost.in/2015/01/27/9-quotes-that-india-loved-from-obamas-townhall-speech-at-siri-f/>, accesat la data de 25.11.2016
48. Reacții media la discursul lui Barack Obama din India
<https://www.whitehouse.gov/blog/2015/01/26/highlights-president-obamas-visit-india>, accesat la data de 25.11.2016
49. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la acordul nuclear cu Iranul - 2015 <http://www.theatlantic.com/politics/archive/2015/08/obama-and-the-iran-deal/400535/>, accesat la data de 25.11.2016
50. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la acordul nuclear cu Iranul - 2015 <http://www.nytimes.com/2015/08/06/us/politics/obama-urges-critics-of-iran-deal-to-ignore-drumbeat-of-war.html>, accesat la data de 25.11.2016

51. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la acordul nuclear cu Iranul - 2015 <http://edition.cnn.com/2015/08/05/politics/obama-iran-nuclear-deal-speech/>, accesat la data de 25.11.2016
52. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la acordul nuclear cu Iranul - 2016 <https://www.whitehouse.gov/issues/foreign-policy/iran-deal>, accesat la data de 25.11.2016
53. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la acordul nuclear cu Iranul - 2016 <http://edition.cnn.com/2016/01/17/politics/barack-obama-iran-nuclear-deal-prisoners/>, accesat la data de 25.11.2016
54. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la acordul nuclear cu Iranul – 2016 <http://www.usatoday.com/story/news/politics/2016/01/17/obama-iran-deal-makes-world-safer/78931152/>, accesat la data de 25.11.2016
55. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la migrația ilegală – 2014 <http://www.washingtontimes.com/news/2014/nov/20/obama-offers-amnesty-to-millions-of-illegal-immigr/>, accesat la data de 25.11.2016
56. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2009 http://www.npr.org/sections/politicaljunkie/2009/02/why_isnt_obamas_speech_to_cong.html, accesat la data de 25.11.2016
57. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2009 http://www.ontheissues.org/SOTU_2009.htm, accesat la data de 25.11.2016
58. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2009 http://www.huffingtonpost.com/2009/02/22/state-of-the-union-obamas_n_168944.html, accesat la data de 25.11.2016
59. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2009 <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/01/11/before-obamas-last-state-of-the-union-a-look-back-at-his-early-hopes/>, accesat la data de 25.11.2016
60. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2010 <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2010/01/28/AR2010012802893.html>, accesat la data de 25.11.2016
61. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2010 <http://edition.cnn.com/2010/POLITICS/01/28/state.of.union.highlights/>, accesat la data de 25.11.2016

62. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2011
<http://edition.cnn.com/SPECIALS/2011/state.of.the.union/>, accesat la data de [25.11.2016](http://www.google.com/search?q=25.11.2016)
63. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2011
<http://editions.lib.umn.edu/smartsopolitics/2011/01/26/a-content-analysis-of-barack-o/>, accesat la data de [25.11.2016](http://www.google.com/search?q=25.11.2016)
64. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2011
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-1350280/State-Union-2011-Supreme-Court-boycott-Obamas-speech.html>, accesat la data de [25.11.2016](http://www.google.com/search?q=25.11.2016)
65. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2012
<https://www.brookings.edu/opinions/an-analysis-of-president-obamas-2012-state-of-the-union-address/>, accesat la data de [25.11.2016](http://www.google.com/search?q=25.11.2016)
66. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2012
<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/barackobama/9037298/State-of-the-Union-2012-Barack-Obama-draws-election-battle-lines-in-State-of-the-Union-address.html>, accesat la data de [25.11.2016](http://www.google.com/search?q=25.11.2016)
67. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2012
<http://www.cbsnews.com/news/state-of-the-union-10-highlights-from-obamas-speech/>, accesat la data de [25.11.2016](http://www.google.com/search?q=25.11.2016)
68. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2013
<http://www.nytimes.com/interactive/2013/02/12/us/politics/obama-state-of-the-union-2013.html>, accesat la data de [25.11.2016](http://www.google.com/search?q=25.11.2016)
69. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2013
<http://www.cbsnews.com/news/the-five-key-moments-in-obamas-state-of-the-union/>, accesat la data de [25.11.2016](http://www.google.com/search?q=25.11.2016)
70. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2014
<http://www.nytimes.com/2014/01/29/us/politics/obama-state-of-the-union.html>, accesat la data de [25.11.2016](http://www.google.com/search?q=25.11.2016)
71. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2014
<http://www.bbc.com/news/world-us-canada-25917009>, accesat la data de [25.11.2016](http://www.google.com/search?q=25.11.2016)
72. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2015
<http://mashable.com/2015/01/20/obama-state-of-the-union/>, accesat la data de [25.11.2016](http://www.google.com/search?q=25.11.2016)

73. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2015
http://www.huffingtonpost.com/2015/01/14/obama-state-of-the-union-2015-video_n_6471492.html, accesat la data de 25.11.2016
74. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2015
<http://www.businessinsider.com/here-comes-obamas-state-of-the-union-address-2015-1>, accesat la data de 25.11.2016
75. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2015
<http://www.cbsnews.com/state-of-the-union/>, accesat la data de 25.11.2016
76. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2016
<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/barackobama/12096513/state-of-the-union-2016-barack-obama.html>, accesat la data de 25.11.2016
77. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2016
<http://www.factcheck.org/2016/01/factchecking-the-state-of-the-union/>, accesat la data de 25.11.2016
78. Reacții media la discursul lui Barack Obama referitor la starea națiunii – 2016
<http://www.theatlantic.com/politics/archive/2016/01/state-of-the-union/423861/>, accesat la data de 25.11.2016
79. Reacții media la discursul victoriei al lui Barack Obama din 2008
<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=96596393>, accesat la data de 25.11.2016
80. Reacții media la discursul victoriei al lui Barack Obama din 2008
<http://www.newyorker.com/magazine/2008/11/17/victory-speech>, accesat la data de 25.11.2016
81. Site-ul partidului Democrat din SUA, disponibil la <https://www.democrats.org/the-latest>, accesat la data de 20.04.2016
82. Softul textalyser, de analiză cantitativă, disponibil la <http://textalyser.net/index.php?lang=en#analysis>, accesat la data de 03.06.2016
83. Sondaje legate de nivelul de încredere a lui Barack Obama, disponibile la <http://www.gallup.com/poll/116479/barack-obama-presidential-job-approval.aspx>, accesat la data de 25.08.2016
84. Teun van Dijk, *Semantic Discourse Analysis*, disponibil la <http://www.discourses.org/OldArticles/Semantic%20discourse%20analysis.pdf>, accesat în data de 22.03.2016

85. The Subjection of Women, John Stuart Mill, disponibil la <http://www.earlymoderntexts.com/assets/pdfs/mill1869.pdf>, accesat la data de 13.08.2016
86. [Transcriptul discursului despre acordul nuclear cu Iranul, 2016](https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/01/17/statement-president-iran), disponibil la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/01/17/statement-president-iran>, accesat la data de 08.09.2016
87. Transcriptul discursului despre acordul nuclear cu Iranul, disponibil la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/08/05/remarks-president-iran-nuclear-deal>, accesat la data de 12.05.2016
88. Transcriptul discursului despre starea națiunii, 2009, disponibil la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-barack-obama-address-joint-session-congress>, accesat la data de 26.05.2016
89. Transcriptul discursului despre starea națiunii, 2010, disponibil la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-state-union-address>, accesat la data de 08.09.2016
90. [Transcriptul discursului despre starea națiunii, 2011](https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/01/25/remarks-president-state-union-address), disponibil la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/01/25/remarks-president-state-union-address>, accesat la data de 08.09.2016
91. Transcriptul discursului despre starea națiunii, 2012, disponibil la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2012/01/24/remarks-president-state-union-address>, accesat la data de 08.09.2016
92. [Transcriptul discursului despre starea națiunii, 2013](https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2013/02/12/remarks-president-state-union-address), disponibil la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2013/02/12/remarks-president-state-union-address>, accesat la data de 08.09.2016
93. [Transcriptul discursului despre starea națiunii, 2014](https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/01/28/president-barack-obamas-state-union-address), disponibil la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/01/28/president-barack-obamas-state-union-address>, accesat la data de 08.09.2016
94. [Transcriptul discursului despre starea națiunii, 2015](https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/01/20/remarks-president-state-union-address-january-20-2015), disponibil la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/01/20/remarks-president-state-union-address-january-20-2015>, accesat la data de 08.09.2016
95. [Transcriptul discursului despre starea națiunii, 2016](https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/01/12/remarks-president-barack-obama-%E2%80%93-prepared-delivery-state-union-address), disponibil la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/01/12/remarks-president-barack-obama-%E2%80%93-prepared-delivery-state-union-address>, accesat la data de 08.09.2016

96. [Transcriptul discursului inaugural a lui Barack Obama, 2009, disponibil la https://www.whitehouse.gov/blog/2009/01/21/president-barack-obamas-inaugural-address](https://www.whitehouse.gov/blog/2009/01/21/president-barack-obamas-inaugural-address), accesat la data de 08.09.2016
97. [Transcriptul discursului inaugural al lui Barack Obama, 2013, disponibil la https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2013/01/21/inaugural-address-president-barack-obama](https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2013/01/21/inaugural-address-president-barack-obama), accesat la data de 08.09.2016
98. Transcriptul discursului lui Barack Obama din India, 2015, disponibil la <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/01/27/remarks-president-obama-address-people-india>, accesat la data de 08.09.2016
99. Transcriptul discursului lui Barack Obama, de la Convenția Democrată din 2004, disponibil la <http://www.pbs.org/newshour/bb/politics-july-dec04-obama-keynote-dnc/>, accesat la data de 08.09.2016
100. [Transcriptul discursului Obamacare, disponibil la https://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-a-joint-session-congress-health-care](https://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-a-joint-session-congress-health-care), accesat la data de 08.09.2016
101. [Transcriptul discursului victoriei lui Barack Obama, 2008, disponibil la http://edition.cnn.com/2008/POLITICS/11/04/obama.transcript/](http://edition.cnn.com/2008/POLITICS/11/04/obama.transcript/), accesat la data de 08.09.2016
102. [Transcriptul discursului victoriei lui Barack Obama, 2012, disponibil la https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2012/11/07/remarks-president-election-night](https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2012/11/07/remarks-president-election-night), accesat la data de 08.09.2016
103. Tratatul de neproliferare a armelor nucleare, disponibil la <http://www.state.gov/documents/organization/141503.pdf>, accesat în data de 12.05.2016